

SLÄKTDATA

Medlemstidning för föreningen Släktdata

Nr 2 2005

Temanummer Emigrationen

LEDAREN

VÄLKOMMEN TILL SLÄKTFORSKARDAGARNA!

Jag hoppas du har möjlighet att besöka Släktfors kardagarna den 27 – 28 augusti i Göteborg! Utställningen var utsåld redan i maj och ett 60-tal utställare kommer att visa upp sin verksamhet för oss släktforskare. Utställningen är rekordstor och intresse och förväntningarna bland släktforskare är därför mycket högt.

Under Släktfors kardagarna kommer också ett mycket omfattande och spännande föreläsningsprogram att genomföras. Eftersom temat för dagarna är ”Posten mot väster” kommer huvuddelen av föreläsningarna att handla om emigrationen från Sverige, men även andra intressanta ämnen kommer att finnas på programmet. I detta nummer av Släktdatas tidning kan du i detalj läsa om det digra programmet, som du inte bör missa! Men det går inte att boka platser till föreläsningarna, så det gäller att vara på plats i tid...

Detta nummer av föreningen Släktdatas tidning har vi foljdriktigt valt att utforma som ett temanummer om emigrationen. Vi är mycket tacksamma för bidrag i form av artiklar från emigrationsforskare som Per Clemensson, Lars-Göran Johansson och Elisabet Thorsell.

Med detta nummer av tidningen medföljer även föreningen Släktdatas nya CD. Vi har producerat 1000 ex av CD:n 600 ex distribueras till föreningens medlemmar och övriga CD kommer att finnas i Släktdatas monter under Släktfors kardagarna. Jämfört med den första CD:n, som Släktdata gav ut 2003, så har innehållet utökats betydligt – det är faktiskt så att vi blev tvingade att ta bort en del material för att utrymmet på CD:n skulle räcka till - och en CD rymmer hela 700 MB information! Så en mer välfylld CD får man leta efter!

Sedan första versionen har registerdelen utökats med ca 50% och innehåller nu ca 1,5 miljon personposter, enkelt sökbara, från ca 600 register; födda, vigda och döda. En guldgruva för en släktforskare...

Utöver register har även CD:n utökats med annat nyttigt för dej som släktforskare: artiklar om släktforskning och historia, om hur du använder datorn i släktforskningen. Dessutom innehåller den även föreningens alla tidningar samlade sedan 2000, en länkförteckning till intressanta nätplatser och mängder av datatips.

För en ideell förening som Släktdata behövs det

eldsjälar! Till det prestigefyllda släktforskarpriset Victor Örnbergs pris har föreningen tillsammans med två andra föreningar nominerat Martin Pehrson. Priset, 10000:- kommer att utdelas högtidligen till Martin vid stämmomiddagen på restaurang Valand lördagen den 27 augusti.

Martin har varit medlem i Släktdata sedan starten 1989 och har genom åren varit en riktig eldsjäl, som registrerat nästan en kvarts miljon personposter. Dessa register har föreningen sedan distribuerat via nätet och CD utan kostnad till andra släktforskare. Martin är verkligen en hjälte i det tysta, som med sitt mödosamma arbete glatt många släktforskarkollegor och därmed visat prov på en enastående solidaritet.

Vid föreningens senaste styrelsemöte beslöts att tre personer, som varit eldsjälar i föreningen genom åren och utfört ett mycket förtjänstfullt arbete, skall få utmärkelser som hedersmedlemmar:

- Martin Pehrson, som bidragit med sitt mångåriga registreringsarbete

- Allan Palmgren, som under många år inom föreningen ansvarat för kontakterna med alla frivilliga registrerare och noggrant utfört en arbetskrävande kontroll av inkomna register

- Erik Levander, som under ett viktigt inledande skede i föreningen, var ordförande och då gjorde ett mycket förtjänstfullt arbete och gav föreningen den stadga och inriktning, som blivit så lyckosam för föreningen

Vi kommer att hylla dessa hedersmedlemmar i föreningens monter under Släktfors kardagarna för deras betydelsefulla ideella insatser för föreningen Släktdata!

Jag önskar er alla EN FIN SOMMAR!

Och väl mött under Släktfors kardagarna i augusti...

Christer Engstrand
Ordförande i föreningen Släktdata

SLÄKTDATA

är en ideell förening för släkt- och datorintresserade.

Föreningen bildades 1989.

Föreningen verkar för att sprida information om såväl släktforskning som datorteknik för densamma.

Föreningen verkar också för att framställa dataregister till låg kostnad över födda, vigda och döda.

Föreningen upptar medlemmar från hela Sverige och övriga nordiska länder.

Styrelsemedlemmarna finns upptagna på denna sida.

Medlemsavgiften är 125 kr per år och inkluderar TIDNINGEN SLÄKTDATA.

Prenumerationsavgiften för TIDNINGEN SLÄKTDATA är 125 kr per år. Medlemsavgiften/prenumerationsavgiften betalas till föreningens postgiro 410 40 40 – 3

Föreningens adress är:
SLÄKTDATA
c/o Gösta Dryselius
Nedergårdsgatan 18
416 54 GÖTEBORG
gostadry@hotmail.com

Föreningens hemsida:
<http://www.slaktdata.org>

TIDNINGEN SLÄKTDATA utkommer med fyra nummer per år. Bidrag i form av artiklar, notiser och tips är välkomna. De skickas till Redaktionen, som förbehåller sig rätten att ändra i insänt material. Privata annonser och upplysningar tas in gratis i mån av plats.

Nästa manusstopp:
7 september 2005

ISSN 1102-7894

Framsida:
Vykort daterat 11/9 1908 (?) – Göteborg, hotell för emigranter i nuvarande västra Nordstan.
(tillhör Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten)

Styrelse för SLÄKTDATA 2004-2005

Ordförande **Christer Engstrand**
christer_engstrand@yahoo.se
Hammarvägen 174
421 65 Västra Frölunda
031-28 83 70

Ledamot **Björn Jönsson**
bjorn.jonsson@tamro.com
Ulvedalsgatan 31
442 43 Kungälv
0303-189 04

Ledamot: **Inger Drott**
bio.d@hem.utfors.se
Mejerigatan 12
412 76 GÖTEBORG
031-7034198

Suppleant **Bibi Karlson Arvhede**

Suppleant **Håkan Hansson**
hakan@scansigma.se
Uppegårdsvägen 1
426 69 Västra Frölunda
031-29 75 71 Fax 031-29 75 71

Ledamot **Charlotte Börjesson**
charlotte.borjesson@telia.com
Tenorgatan 8
421 38 Västra Frölunda
031-47 80 93

Ledamot **Lennart Larsson**

Redaktion för TIDNINGEN SLÄKTDATA

Lars Hellgren
lars.f.hellgren@globalnet.net
Sparvvägen 7
434 96 Kungsbacka
0300-213 33

Johnny Kjellberg
jk@tpk.se
Ålängsvägen 4
793 70 Tällberg
0247-79 81 98 (dag), 0247-503 40

Artiklar för publicering skall skickas till Johnny Kjellberg.

Webbmaster

Mats-Olof Sander
moj@alertir.com
Rörviksgatan 17
421 65 V Frölunda
031-68 56 26

Ansvarig Släktdatas register

Håkan Hansson
hakan@scansigma.se
Uppegårdsvägen 1
426 69 Västra Frölunda
031-29 75 71 Fax 031-29 75 71

INNEHÅLL:

Ledare	2
Föreningsinformation	3
Utvandrarens bästa vän	4
Den stora utvandringen och dess Göteborgska källor.....	6
Personlig design på släkttavlor	9
Släktforskardagarna i Göteborg	10
Emigranterna i amerikanskt källmaterial.....	14
Slagfärdiga lantmätare och rimmande simmare	
Profiler i släkten Löhr	16
Vårsmötet 2005	17
Årets Örnbergare.....	18
Nya register i SLÄKTDATAs arkiv.....	19
Kalendarium.....	20

Utvandrarens bästa vän – parlören

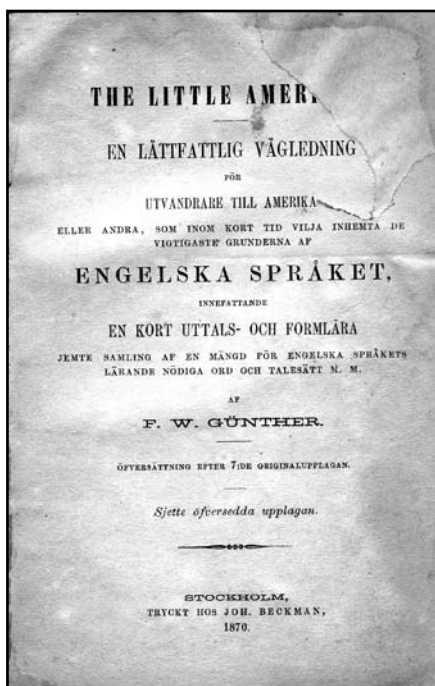
Av Elisabeth Thorsell

Visst minns vi hur Robert i Vilhelm Mobergs "Utvandrarna" kämpade med sin ordbok under den långa sjöresan till Amerika? Han var inte helt övertygad om morbror Danjels påstående om att de skulle kunna tala engelska bara de kom fram till New York.

Det var förståeligt av Robert och han fick många efterföljare som studerade det krokiga engelska språket med hjälp av diverse ordböcker och parlörer.

En av dessa heter "The Little American" och trycktes hos Johan Bergman i Stockholm år 1870. På titelsidan får man veta att boken är "En lättfattlig vägledning för Utvandrare till Amerika eller andra, som inom kort tid vilja inhämta de viktigaste grunderna af Engelska Språket, innefattande en kort Uttals- och Formlära jemte samling af en mängd för engelska språkets lärande nödiga ord och talesätt m.m.

Författaren heter F. W. Günther

Oumbärligt hjälpmedel för den som bara minns fragment från sina språklektioner

och detta är en översättning efter 7:e originalupplagan, så boken är förmodligen tysk till ursprunget.

Tyvärr saknas uppgift om hur mycket boken kostade, men gissningsvis ett par kronor, vilket var mycket för en dräng eller piga på 1870-talet, men språkkunskaper var oundgängliga, så det fick han/hon nog kosta på.

I förordet påpekas att dialoger är det bästa sättet att lära sig tala ett nytt språk, varför huvudparten av boken består av sådana, något som ger oss en inblick i en försvunnen värld för 140 år sedan.

Den svenska texten är vanligen tryckt i frakturstil och den engelska i antikva.

Första huvudavsnittet behandlar uttalet och man får t.ex. veta att bokstaven "a" uttalas på fyra olika sätt; som 1) å före enkel konsonant (state, label); 2) som a före lf, lm, lves och th samt före r (calf, father, farm); 3) som långt å när det står framför ld, lk, ll och emellan w och r, och icke är åtföljt av ett stumt e (bald, walk, fall, war), likaledes i orden water och quart; 4) när a efterföljes af dubbelt konsonantljud, får denna vokal ett af ä och a blandat uttal, nästan så öppet som i svenska ordet att (pan, man, glass, carry). Uttalet betecknas genom en något hemsnickrad ljudskrift, ungefär som i Systembolagets kataloger förr i världen.

Sen följer en kortfattad språklära, något som nog fordrar vissa kunskaper i svensk grammatik för att vara begripeligt. Här finns ett antal mer eller mindre roande exempel:

Amalias skor äro icke rena
Wilhelms häst är icke här
Känner ni köpmannen?
Han älskar grannens dotter
Hon är den fattigaste af dessa fruntimmer

Jag läser, han skrifver, hon stickar
Hemta mig något win, bröd och ost

På slutet kommer några användbara utrop (i dåtidens stavning):

Pocker Dewce take it!
(fan tage det)!

Lustigt Chear up!
Fy! Fie!
Pytt! Pish! Pshaw!
Pooh!

Håll mun! Hold your tongue!

Under den tredje avdelningen ser man att resor år 1870 fordrade ett annat ordförråd än vår tid: sadelgjord, tömmen, stigbyglarne, en täckvagn, en hyrkusk, ett wärdshus. När man kom fram till staden måste man kunna fråga efter klockstapeln, rådhuset, tukthuset, ett spiskvarter, en krog och mycket annat.

När man väl installerat sig i ett rum, så behöver man ord som ljusstake, ljussax, kniv och gaffel, nattpotta, men även såg och yxa (för veden?). I köket måste man kunna orden för att göra upp eld, fråga efter elldonet och stekvändaren, och till slut disktrasan och borsten.

Kanske behöver man nya kalsonger, och fick då fråga efter "drawers", eller kanske nya damasker, som tydligen hette "spatterdashes". En välklädd resande var också iförd värja med gehäng. Några ord för resande damers kläder finns inte med här.

Lantbruksord, som väl blev nödvändiga för många, tar upp några sidor, med både orden för sädeslagen och diverse grönsaker, men också för olika sorters lantbrukare; bonde, fårherde, sädesman, mejare och tröskare.

Olika yrken räknas också upp; handskmakare, snörmakare, kryddkrämare, hovslagare, dansmästare, snickare, såpsjudare, kopparslagare och till slut faktiskt en tvätterska och

en sömmerska.

Fjärde avdelningen innehåller "Korta och lätta talesätt", och här vill jag först citera "Vid en måltid"

- Jag är hungrig. Gif mig något att äta, att dricka.

o Hwad behagar ni?

- En butelj win, något bröd och ost.

o War wälkommen, min herre!

Sitt ned, min herre

- Jag tackar Er.

o Ni är mycket artig. Wisa mig den ynnesten.....

- Jag önskar spisa frukost.

o Skall jag gifwa er skinka, eller stek?

o Ost, smör och bröd?

-Gif mig hwad ni har. Ett glas bränwin, ett glas win, ett glas öl. Något salt och peppar.

-Gif mig något soppa och kött.

War så god och gif mig en knif

"Tala och handla" innehåller andra nyttiga exempel:

Kan ni tala engelska?

Icke mycket, något.

Om man läser vidare här är det inte svårt att se framför sig en dramatisk scen, som ur någon Vilda Västern-film

Hwad säger Ni?

Talar Ni till mig?

Ni talar för hastigt?

Jag förstår er icke.

Tala något långsammare

Hwad har hon sagt till Er?

Har ni talt med honom?

Jag tror det icke.

Ni kan förlita Er derpå.

Jag har rätt.

Ni har orätt.

Det säger enhwar.

Hwad gör ni?

"På resa" innehåller värdefulla råd för en som är obekant med trakten:

Huru många mil är det härifrån till....?

Min moder kom ur huset.	My mother came out of the house.	mej moddher kehm aut ov dhe haus.
De sutto fring en eldbrasa.	They were sitting round a fire.	dheh hvehr sitting raund ä fejr.
Sedan min an- komst.	Since my arrival.	sins mej ärrejvel.
Jag skall qwar- stanna till nästa morgon.	I shall stay till the next morning.	ej schäll steh till dhe nekst mårning.
Det inträffade mot slutet af Novem- ber.	It happened to- wards the end of November.	itt häppn'd tuoärds dhe end ov nå- vembör.
Det är under sto- len.	It is under the chair.	itt iss önder dhe tschär.

Är vägen god?

-Den är hwarken god eller mycket dålig (itt iss niddher gudd, nårr verri bädd).

Hwad för slags väg är det?

-Han är öfwersållad med stenar.

-Wägen är full af djupa hjulspår.

Finner man goda wärdshus på wägen?

-De äro hjälpliga.

Will Ni wara så god och wisa mig de bästa?

Är någon fara på wägen?

-Den är alldeles säker; dock är det icke rådligt att resa efter solens nedgång.

Huru mycket måste wi betala för hwar häst?

Huru mycket måste wi gifwa postiljonen?

Postwagnen afgår om få minuter.

Denna wagn är mycket liten.

Jag tror wi sitta begge mycket obeqwämt.

Mina ben äro alldeles styfwa.

Förrän wi nå R., måste wi öfwer ett berg, hwarest wi få öka hästarnas antal.

Här äro wi wid poststationen.

Här skola wi spisa middag.

Jag känner inget wärdshus; kan Ni rekommendera mig något godt?

-Ni skall finna "Gamla Sverige" wara det bästa. Ni blir bättre betjänad der, än i något annat wärdshus i hela staden.

Hwad har ni att gifwa oss till aftonen?

Gif oss ett par kokta höns och spickefläsk. Framför allt låt oss få något af edert bästa win.

Och så går livet vidare, den tänkta resenären ger sig ut på en sjöresa, men bestämmer sig sedan för att köpa en lantegendom, och man frågar om jordmånen och vad man brukar odla på trakten, och vad tjänstefolket ska ha i lön (minst 1 dollar om dagen utan kost och logi) och vad en bra häst kostar (\$50) och en ko ungefär hälften.

Till sist får man veta att den amerikanska aftonmåltiden består av te, bröd och smör, ost och kakor, något som förekommer fortfarande.

Av dialogerna att döma, så var nog den här lilla boken mer avsedd för en bemedlad medelklassman, än den utvandrande drängen, men även denne bör ha funnit en hel del nyttiga ord och fraser, som kunde hjälpa honom på traven.

Källor

Carl Branders minnesanteckningar

Bennetska Släktgillets Medlemsblad

Genalogica Gothica: Boivie – Béve

Den stora utvandringen och dess Göteborgska källor

av Per Clemensson (tidigare publicerad i Västanbladet 2001, nr 3)

Från och med 1821 till och med 1930, utvandrade ca 1,3 miljoner svenskar, de allra flesta till USA, men en del också till Canada, Australien, Nya Zeeland och Sydamerika. Nära var femte, sammanlagt över 200000, återvände till Sverige, men gott och väl 1 miljon lämnade sitt fädernesland för gott.

Vid folkräkningen 1990 uppgav ungefär 4,7 miljoner av USA:s 249 miljoner invånare att de hade svenskt påbrå, siffran torde vara betydligt högre. Inom en nära framtid kommer det att finnas fler svenskättade i Amerika än invånare i Sverige.

Bland de faktorer som drev människor från Sverige kan nämnas:

- rationalisering av jordbruket - laga skiftet inom jordbruket
- nödåren under andra hälften av 1800-talet
- den snabba befolkningsökningen (vaccinet, freden, potatisen)
- missnöje med värnplikten
- missnöje med den religiösa intoleransen

Bland de faktorer som skapade ett sug till Amerika kan nämnas:

- tillgången på odlingsbar jord
- tillgången på arbete
- emigrationspropagandan
- breven hem till Sverige

De första svenska invandrarna till Nord-Amerika var koloniserarna i Nya Sverige. Kolonien anlades vid

Brevkort - Emigrantångaren Ariosto med hemvändande emigranter till Göteborg. Kortet avsänt nyårsdagen 1903 (tillhör Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten)

Delawarefloden 1638, bara 18 år efter att de första pilgrimerna från England anlant med Mayflower till Nya England. Bakom de två svenska skeppen Kalmar Nyckel och Fågel Grip stod ett handelsbolag Nya Sverige kompaniet, som stöddes av Axel Oxenstierna. Sammanlagt räknar man med att det fanns 700-800 svenskar och finnar i kolonien, som så småningom kom att övergå i holländarnas och senare i engelsmännens ägo.

1820-1850

Under de kommande två århundradena sökte sig endast enstaka svenskar till Amerika bl a som handelsmän.

Först under första hälften av 1800-talet kom en viss utvandring igång ofta

genom olika grupper ledda av starka personligheter

t ex Gustaf Unonius (1841 från Uppsala med familj och några studenter till Pine Lake i Wisconsin), Peter Cassel (bonde och byggmästare från Kisa 1845 till New Sweden i Iowa) och Erik Janson (lekmanapredikant från Biskopskulla och senare profet och ledare för den kristna sekten 'erikjansarna' eller 'jansoniterna', vilka 1846 utvandrade från Hälsingland, Gästrikland och Uppland till Bishop Hill i Illinois).

Denna senare etablering i Bishop Hill togs till utgångspunkt för 150-årsjubileet år 1996 av emigrationen och fram till 1854 invandrade c:a 1.500 svenskar till Bishop Hill. Nämnas bör att en av de tidigaste emigranterna från Sverige var mönsterskrivaren Carl Friman och hans fem söner, som 1838 utvandrade från Stenhammar i Varnhems församling i Västergötland till Wisconsin. Under perioden 1820-1850 har man konstaterat att c:a 5.000 personer emigrerade från Sverige och det följande årtiondet c:a 15.000 personer. Fram till 1860 rädde passtväng och emigranterna registrerades i passjournaler. Resorna företogs på järnlastade segelfartyg, som avgick från en rad hamnar: Stockholm, Gävle, Söderhamn men vanligast från Göteborg.

Utvandrarna reste även över Hamburg och Bremen och sedan vidare över Liverpool. Resorna tog c:a 1-2 månader och de var mycket strapatsrika.

Ett av de större transpörarna av emigranter över Atlanten var Cunard-linien. (Vykort) (tillhör Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten)

1868-1873

Den första stora utvandringssvågen räknas från tiden efter amerikanska inbördeskriget till 1873. Den föranledes av att Sverige 1866-1868 drabbades av tre missväxter och det beräknas att 120.000 personer lämnade landet under denna period. Från och med 1860 avskaffades passtvangen och emigrationen var oreglerad fram till och med 1868, då 1869 skyldighet för emigrantagenterna att rapportera utvandarna till polismyndigheterna i resp. hamnstäder infördes. Den reglerade utvandringen skedde över hamnarna Göteborg, Helsingborg, Malmö,

Norrköping och Stockholm och utvandarna transporterades från resp. hamnstad till Hull, varifrån de tog tåg över England till Liverpool, där atlantångaren till New York, Boston eller Philadelphia väntade. Resan skedde först med segelfartyg och senare med ångfartyg och restiden kan uppskattas till 10-20 dygn; resans tid är i mycket beroende av väntetiden i England. Den oreglerade utvandringen beräknas till c:a 10 % och omfattade i huvudsak utvandrare över Köpenhamn Hamburg, Bremen och de norska hamnarna, första och andraklass-passagerare, resande med lastbåtar samt sjömän som rymt i främmande hamn.

Under denna tid 1868-1873 sökte sig utvandarna till Mellanvästerns jordbruksbygder, dvs. Minnesota, Illinois och Iowa och de kom i första hand från Smålandslänen Östergötlands

Vykort – M/S Kungsholm och M/S Gripsholm i Göteborgs hamn nedanför Masthuggskyrkan. Inget årtal angivet, men bör gissningsvis vara 40- eller 50-talet (tillhör Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten)

Kristianstads, Skaraborgs, Älvsborgs och Värmlands län.

1879-1893

Åren 1879-1893 räknas som emigrationens kulmen och under dessa 15 år emigrerade sammanlagt 485.000 svenskar. Toppåren 1881, 1882, 1887, 1888 och 1892, vart och ett mer än 40.000 emigranter/år. Under denna period gick utvandringen i första hand till Mellanvästern, främst Minnesota, Iowa, North och South Dakota.

Men också till Nebraska, Kansas, Illinois och Wisconsin kom många svenskar. Då brist på jord uppstod, sökte man sig längre västerut till Colorado, Montana, Idaho, Utah, Washington, där skogsarbete

lockade. Toppåret 1887 dominerades av utvandrare från Älvsborgs, Värmlands, Jönköpings, Kalmars och Östergötlands län. Under denna senare period tillkommer Malmöhus och Hallands län och utvandringen från Stockholm ökar.

1894-1930

Omkring sekelskiftet, när möjligheterna att få jord minskade och det amerikanska samhället blev mer och mer industrialiserat, hamnade svenskarna i ökad utsträckning i de stora amerikanska städerna och allt fler av utvandarna kom från svenska städer. Kvinnor sökte sig till de amerikanska städerna som hemhjälp och mannen blev ofta byggnadsarbetare och snickare. Många stannade i New York, Connecticut, Massachusetts och Rhode Island. Framför allt kom många svenskar att bosätta sig i New York. Under toppåren 1902-1903 tillkom en betydande utvandring från Norra Sverige. Mot slutet av den stora utvandringen spred sig emigranterna över större ytor. Många kom att hamna i de västliga delstaterna framförallt i Washington och norra Kalifornien. Fortfarande var det mycket få som sökte sig till sydstaterna med undantag från Texas. I emigrantstatistiken för den sista perioden är åren 1904-1907 (c:a 20.000 utvandrare/år), 1910 (ca 23.000 utvandrare) och 1923 (c:a 25.000 utvandrare) särskilt urskiljbara.

Emigration till andra länder Emigrationen till Nordamerika är den alldeles dominerande. Jämfört med denna är emigration

Inloppet till Göteborgs hamn, närmast Tull- och packhuset. "Romeo" ligger på redan. (Vykort)

Den stora utvandringen och dess Göteborgska källor

forts från föregående uppslag

Emigrantångaren 'Ariosto' lämnar Göteborg (tillhör Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten)

till övriga utomeuropeiska länder endast marginell. Kanada förekommer första gången i emigrantstatistiken 1884 med 2 personer och siffran överstiger under 1800-talet inte 100 per år. Först 1923 ökar omfattningen över 1.000 och som enda år 1928 överstiger siffran 2.000. Efter andra världskriget uppnår utvandringen till Kanada årssiffran 5.000. Sammanlagt beräknas 80-85.000 ha emigrerat till Kanada. Andra emigrationsländer var Australien, Nya Zeeland och Brasilien. Till Nya Zeeland har beräknats att c:a 3.300 personer utvandrat under tiden före 1940 och till Australien c:a 25.000 personer,

Emigrantkällor i Landsarkivet i Göteborg:

1. Passjournaler för utrikes resande finns för Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län för tiden fram till 1860, då passtvänet upphävdes. Passjournalerna finns i resp. länsstyrelsens landskanslis arkiv. De innehåller namn, yrke, hemort, bestämmelseort. Kopior av passjournaler finns i Riksarkivet och utdrag ur dem rörande emigranter finns i Krigsarkivet 1735-1851 (personregister i GLA) och i Riksarkivet 1851-1860 (personregister i GLA, samarbetade med register till de summariska folkmängdsredogörelserna 1860-1947). Utdrag ur passjournalerna ingår i CD-skivan EMIGRANTEN 1-2/2001 för tiden 1783-1860.

2. Avmönstringsliggare för sjöman ingår i sjömanshusarkiven för Göteborg, Marstrand, Lysekil, Uddevalla, Strömstad, Lidköping och Mariestad. Avmönstringsliggarna finns bevarade för olika tider för olika sjömanshus från 1750-talet och framåt. De innehåller bl a namn, befattning, födelseort, avmönstringsort och -tid, avmönstringsorsak, fartygsnamn, lastetal, redare. Personregister över förrymda sjöman utanför Europa har utarbetats för Göteborgs, Uddevallas, Lysekils, Strömstads och Marstrands Sjömanshus inom Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten för tiden 1750-1950 (Ingår i CD-skivan EMIGRANTEN 1-L/2001).

3. Göteborgs Poliskammars förteckningar över utvandrare för Göteborg omfattar tiden 1869-1951. Passagerarlistorna upprättades av emigrantagenterna och inlämnades till polisen. De innehåller uppgifter om fartygsnamn, hamn i England, kontraktsnummer, namn, hemort, ålder, kön och bestämmelseort.

Årsvisa personregister har utarbetats av landsarkivet och finns i dess expedition. Emigrantregistret i Karlstad har datoriserat landsarkivets maskinskrivna personregister och i samarbete mellan Göteborgs-Emigranten, Svenska Emigrantinstitutet och Emigrantregistret i Karlstad utges dessa personregister tillsammans med övriga

svenska hamnstäders passagerarlistor på CD-skivan EMIGRANTEN 1-2/2001 för tiden 1869-1950. På denna skiva finns även personregister till emigrerade göteborgare från äldsta tid till 1950, liksom också svenskar som rest över Hamburg 1850-1891 och Köpenhamn 1868-1898.

4. Bröderna Larssons emigrantagentarkiv återfanns 1954 på en loge i Berghems församling, där det hamnat i samband med företagets nedläggning 1919. Arkivet innehåller räkenskaper, kopieböcker, brev från eventuella emigranter, kontrakts- och biljettstammar 1876-1913. Breven omfattar 109 volymer om vardera 300-400 brev från åren 1879-1910. Breven gäller frågor om priser, resvägar, tider, bestämmelseorter mm och breven ger många personliga upplysningar t ex motiven för utvandringen. Breven ligger idag ordnade på brevskrivarens begynnelsebokstav och år. Inom Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten pågår för närvarande person- och ortregistrering på ADB och mot slutet av sommaren lanseras detta register i en ny version av Emigranten 1-2/2001.

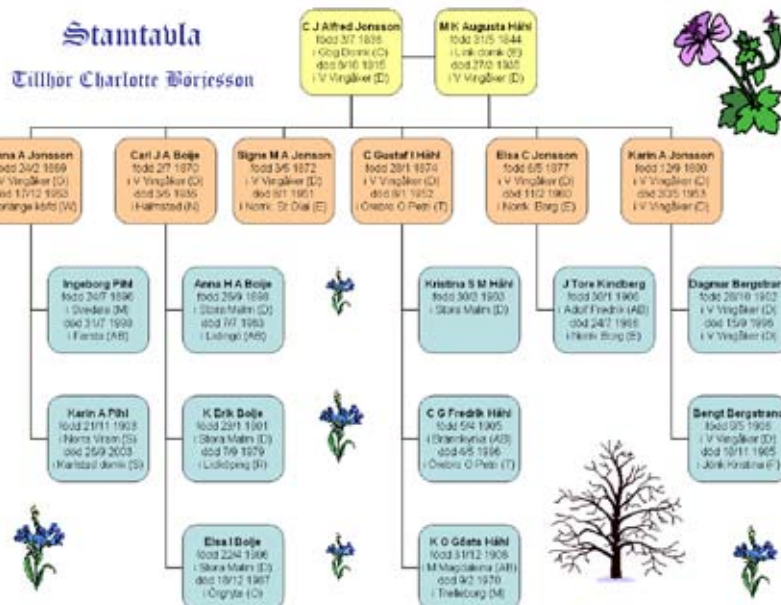
5. Svenska Amerika-linjens arkiv omfattar tiden 1915-1975 och de tryckta passagerarlistorna finns bevarade för tiden 1916-1975. S.A.L. utgör det första svenska rederiet för direkt passagerartrafik på USA. Passagerarlistorna är förda kronologiskt efter avgångsdag från New York respektive Göteborg och omfattar 1 och 2 klass, endast undantagsvis 3 klass och turistklass. Uppgifterna om passagerarna är fåtaliga: namn och hemort (för svenskar i Sverige och för amerikaner i USA); i vissa fall förekommer titlar. Personregistrering på initiativ av Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten har avslutats och ingår i CD-skivan EMIGRANTEN 1-2/2001.

Cd:n kan beställas på
www.goteborgs-emigranten.com där man kan
läsa mer om innehållet,
eller från förbundets bokhandel
www.genealogi.se/forbund/bokhandel.
Pris ca 1.250 kr.
Mycket utförlig, vid en snabb koll hittade jag
alla "mina" emigranter på skivan
/red anm

Personlig design på släkttavlor

- av Charlotte Börjesson

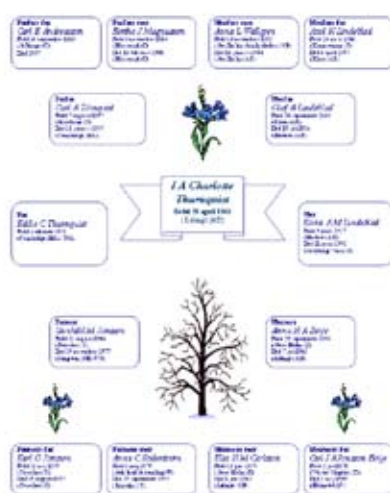
Det började med att jag ville göra en antavla i dopgåva och jag hittade inte någon lämplig som passade mina önskemål. Jag gjorde en egen antavla i Word med standardfigurer för personuppgifter som jag manuellt fick fylla i. A4-formatet blev för litet till den dopgåva jag skulle göra med fyra generationer. Jag valde storlek och utskrift för A3-format i stället och då blev texten lagom stor att läsa då antavlan var tänkt att sättas in i en tavelram och hängas på väggen. Nu har jag ingen skrivare som kan skriva ut i A3 men med hjälp av ett tryckeri och inköp av ett lite finare specialpapper gick det att ordna. Sedan dess har jag gjort

några olika antavlor med färre generationer i Word för A4-format. I PowerPoint har jag gjort olika stamtavlor i både A4 och A3-format.

På Släktdatas nya CD finns mina mallar med för att göra antavlor och stamtavlor både i Word och i PowerPoint. Några av mallarna är presenterade här med mina anor och släktingar ifyllda som exempel.

Mallarna får användas fritt och går att ändra på med lite kunskap i programmen så att det passar var och ens anor och släktingar. Dekorationerna hämtar jag från Internet och de jag väljer är gratis och får användas fritt. Dessa dekorationer kan man ta bort eller byta ut mot egna. Även teckenstil och färger kan ändras efter eget önskemål.

Tavlorna är lämpliga som present till födelsedag, dop, julklapp samt till andra högtider ändamål. De kan plastas in och då är de lätt och oömma att ta sig med när man träffar t ex släkten. Hittar man en specialbutik för papper finns det många olika papper, strukturer, tjocklekar och storlekar att välja på. Se bara till att du väljer ett papper som kan matas in i en skrivare. Köper du enstaka ark så kostar det inte så många kronor. Utskrifter på specialpapper t. ex tavlorna i A4-format, kan även användas som försättsblad för pärmar och släktutskrifter. I Släktdatas monter under Släktforskar-dagarna 27–28 augusti i Göteborg är du välkommen och titta på mina tavlor som jag gjort av mallarna och variationer på dessa.

Släktforskardagar

Göteborg 26-27-28 augusti 2005

Program

Fredag den 26 augusti 2005

10.00 Sveriges Släktforskarförbunds
Ordförandekonferens och Redaktörskurs
19.00 Ordförandemiddag
Under dagen Utfärder

Lördag den 27 augusti 2005

09.00 Utställning öppnar för allmänheten
09.30 Invgning av kulturminister **Leif Pagrotsky**
10.00-12.00 Föreläsningar
13.00-ca 16.00 **Riksstämman**
13.00-16.00 Föreläsningar
16.30 I Släktdatas monter, Stadsmuséet: Nyutnämnda
hedersledamöter hyllas.
17.00 Utställningen stänger
19.00 Stämmomiddag
Under dagen Min släktsaga
Under dagen Utfärder

Söndag den 28 augusti 2005

09.00 Utställning öppnar för allmänheten
10.00-12.15 Föreläsningar
13.00-15.00 Föreläsningar
14.00 Lotteridragning
15.00-16.30 Jubelföreläsning av professor **Jan-Öjvind Swahn**
samt avslutningscermoni
17.00 Utställningen stänger
Under dagen Min släktsaga
Under dagen Utfärder

Släktforskardagar

Göteborg 26-27-28 augusti 2005

Föreläsningar

Föreläsningarna för lördagen och söndagen samt information om Min Släktsaga presenteras här. I Wallenbergssalen i Göteborgs Stadsmuseum och föreläsningssalar i Stadskansliet kommer föreläsningarna att vara. Du är välkommen att närvara på föreläsningar och de är gratis. Några bokningar eller reservationer av platser kommer ej att ske.

Lördagen 27 augusti 2005

Tid	Sal	Föreläsare	Föreläsningens titel	Ämne
10.00-10.45	W	Ulf Beijbom, Växjö Professor	Kvinnor i emigrationen	E
10.00-10.45	S1	Marie-Louise Samuelsson, Borås Byråchef	Mikrofilm och datamedia	A
10.15-11.00	S2	Lars Linge, Kungälv Docent	Adel och uppror i Bohuslän för 500 år sedan	H
11.00-11.45	W	Elisabeth Reutersvärd, Lund 1:e arkivarie, Fil dr	Inflyttningens källor	E
11.00-11.45	S1	Martin Ericson, Göteborg Papperskonserverator	Papperskonservering	A
11.15-12.00	S2	Marianne Kindgren, Göteborg, Fil kand	Ett skepp kommer lastat (om Kängö karantänanstalt)	H
13.00-13.20	W	Per Clemensson, Göteborg 1:e arkivarie	Engelska källor till svensk utvandring	E
13.00-13.45	S1	Sara Ryhre, Göteborg Bokbindare	Bokens utveckling och av- veckling - en resa i tid och rum	A
13.15-14.00	S2	Christina Bengtsson Fil kand, Arkeolog	Västergötlands flik mot väster och gränstenen vid Suntru Asi	H
13.20-14.00	W	Christer Winberg, Göteborg Professor	Svenska Amerikalinjen	E
14.00-14.45	S1	Lennart Andersson, Pappers- och fotokonserverator, Vänersborg	Fotokonservering och förvaring	A
14.15-14.45	W	Erik Gustavsson, Karlstad Föreståndare	Ett värmäländskt forsknings- projekt	E
14.15-15.00	S2	Per Persson, Göteborg Arkeolog, Museiintendent	Gammalt DNA och gammal släkt (Genforskning och arkeologiska metoder)	Hj
15.00-15.45	W	Dag Blanck, Uppsala Universitetslektor	Amerikansk släktforskning	E
15.00-15.45	S1	LarsOlof Löf, Göteborg Museiintendent	Fotografer i Göteborg	A
15.15-16.00	S2	Christina Dalhede, Göteborg Docent	Tolagsjournaler, vad är det?	H

Förklaring till förkortningarna av Sal och Ämne

Sal W Wallenstamsalen i Göteborgs Stadsmuseum
S1 Sal 1 i Stadskansliet, Köpmangatan 20
S2 Sal 2 i Stadskansliet, Köpmangatan 20

Ämne: A Arkivvård, E Emigration
H Historia, Hj Hjälpvetenskap
KB Kvinnor och barn, O Ostindiska kompaniet

Söndagen 28 augusti 2005

Tid	Sal	Föreläsare	Föreläsningens titel	Ämne
10.00-11.15	W	Martin Fritz, Göteborg Professor Jan Ling, Göteborg Rektor, Professor	Patrik Alströmer, affärsman och musikälskare i Göteborg	O
10.00-10.45	S1	Louise Lönnroth, Göteborg Landsarkivarie	Göteborgs barnhusbarn	KB
10.15-11.00	S2	Lennart Limberg, Göteborg Fil dr, Gen sekreterare	Något om källkritik	H
11.00-11.45	S1	Nils Zandhers, Kungälv Rektor	Att växa upp på Morgonsol	KB
11.15-12.00	S2	Henric Åsklund, Södra Sandby	Heraldik för alla	Hj
11.30-12.15	W	Ulf Andersson, Göteborg 1:e arkivarie	En ostindisk databas	O
13.00-13.45	S1	Karin Edvall, Göteborg Arkivarie	Kvinnoöden i Göteborg	KB
13.15-13.45	W	LarsOlof Lööf, Göteborg Museiintendent	Ostindiefararens utrustning	O
13.15-14.00	S2	Magnus Bäckmark, Stockholm Fil kand	Prästers, borgares och bönders sigill som källa i släktforskningen	Hj
14.00-14.30	W	Helene Havner, Göteborg Bibliotekarie	Ostindiska kompaniets digitala arkiv	O
14.00-14.45	S1	Kerstin Westerlund, Stockholm Museiintendent	Kvinnliga brukspatroner	H
14.30-15.00	W	Lars Melchior, Göteborg Arkivarie	Sjömanshusens arkiv	O

Förklaring till förkortningarna av Sal och Ämne

Sal W Wallenstamsalen i Göteborgs Stadsmuseum
S1 Sal 1 i Stadskansliet, Köpmangatan 20
S2 Sal 2 i Stadskansliet, Köpmangatan 20

Ämne: A Arkivvård, E Emigration
H Historia, Hj Hjälpvetenskap
KB Kvinnor och barn, O Ostindiska kompaniet

Min släktsaga

kommer att försiggå i Kronhuset eller på dess gård vid tjänlig väderlek. Här erbjudes enskilda släktforskare, föreningar, projekt, företag m fl. att under högst 20 minuter berätta om egna och andras forskningar, om källor, produkter och idéer fritt eller efter manus.

Karta över området för släktforscardagarna

För vägbeskrivning så finns det detaljerade sådana på www.slaktdata.org/gbg2005/vagbeskrivning.htm

Parkering

Antalet parkeringsplatser i närområdet är begränsat, därför hänvisar vi till Nordstans parkeringshus, ca 500m från konferensområdet.

Kostnaden för att parkera i P-Hus Nordstan är:

1 tim kostar 20:-

1 dag kostar 125:-

Vi kan erbjuda ett tredagarskort för 200:-, beställ här senast den 25/7 2005.

Även efter detta datum kommer rabatterade tredagarskort att kunna beställas men då till ett något högre pris.

Korttidsparkering i närområdet kostar 20:-/tim

I området finns endast två parkeringsplatser som är handikappsanpassade.

Ansvarig för parkering och transporter:

Lars-Göran Börjesson, Tenorgatan 8, 421 38 V Frölunda

Telefon: 031-478093

E-post: Lars-Göran Börjesson

Emigranterna i amerikanskt källmaterial

av Lars-Göran Johanson

Följande exempel på olika befolkningshistoriska källserier presenterades på en föreläsning i Emigranternas Hus i Göteborg den 19 mars 2005. I ett kommande nummer hoppas jag kunna återkomma med andra nyttiga exempel och tips:

Ankomstlistor

Ankomsten till den Nya Världen innebar för de flesta ett omtumlande möte. Allt var så annorlunda. New Yorks människomyller och höghus, konfrontationen med ett okänt språk och annorlunda kulturella sedvänjor, gjorde att de flesta upplevde ankomsten som smått kaotisk. Trots dessa upplevelser gällde dock att skynda vidare och så snabbt som möjligt komma till de destinationer som emigrantkontrakten angav. Först måste man passera nålsögat Ellis Island. På ön utanför New Yorks sydspets hade 1892 inrättats en tull- och ankomststation. I kronologiskt förda s.k. "passenger lists of arrivals", listor över ankomna fartyg och deras medföljande emigranter, fördes alla nyanländas namn och bakgrund in. Från den svenska emigrationens pionjärskede under 1840-talets slut fram till dess att ångbåts-trafiken ersatte segelbåtarna under 1860-talet reste man ombord på svenskägda fartyg i direkttrafik från svenska hamnar. Bland dessa kan nämnas Göteborg, Gävle, Stockholm och Kalmar. (Mest kända, Karlshamn, som Vilhelm Moberg tar upp i sitt utvandrarepos är visserligen historiskt belagd, men saknar dock någon större betydelse i sammanhanget).

I Nils William Olssons digra verk om "Swedish Passenger Arrivals in America 1820-1850" kan man snabbt spåra och identifiera den första gruppen flyttare till Amerika. Under den efterföljande massmigrationen från slutet av 1860-talet fick Göteborg den ledande rollen som utvandrarnamn. Tillkomsten av järnvägar under denna tid gjorde det naturligt att koncentrera all emigranttrafik till en och samma hamn. Ombord på Wilson-linjens kombinerade post- och passagerarbåtar gick färden över Nordsjön till Hull i Eng-

land. Efter en kortare tågresa till Liverpool gick man slutligen ombord på någon av de brittiska rederiernas stora atlantångare som förde emigranterna till New York eller Boston. På dessa fartyg trängdes folk från Europas alla hörn, skandinaver, tyskar, irländare, fransmän, holländare etc. Man kan förstå hur svårt det måste ha varit för amerikanska tull- och immigrationstjänstemän att korrekt uppfatta och förstå de nyanländas person- och sakuppgifter. För att i efterhand kunna identifiera enskilda individer krävs det därför ett stort mått av både tålmod och fantasi. Först 1915 återupptogs den direkta trafiken mellan Sverige och USA genom tillkomsten av Broströms transatlantiska rederi, Svenska Amerikalinjen.

Mikrofilmer av ankomstlistor 1820-1868 finns i Utvandrarnas Hus i Växjö och i landsarkivet i Göteborg. En databas som bygger på de maskinskrivna listorna efter 1892 finns att tillgå på Internet via det nationella amerikanska invandarmuseets hemsida.

Mantalsskrivningen

U.S. Federal Population Censuses, mantalslängder, har förts av den federala myndigheten varje jämnt tionde år sedan 1790. Under mellanliggande ojämna tioårsintervaller, exempelvis 1865, 1875 1885 o.s.v. finns också delstaternas lokala census. På så sätt kan man få tillgång till både individuella persondata och på dessa data baserad statistik. En förutsättning är dock att man vet var den eftersökte utvandraren befann sig vid dessa tidpunkter. De persondata som anges på mantalssidorna är omfattande, bl.a. namn, födelseuppgifter, nationell bakgrund, bostadsort, egendomsuppgifter, invandringsår, förekommande familjemedlemmar etc. Eftersom mantalsskrivningen görs på en speciell dag och listorna sedan arkiveras, finns inga uppföljande noteringar om exempelvis flyttningar. Materialet ger alltså enbart en fryst bild av befolkningen vid varje tillfälle som mantalsskrivning hålls.

Mikrofilmer med federala befolknings-

Vykort (tillhör Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten)

uppgifter finns att tillgå i Utvandrarnas Hus i Växjö och omfattar åren 1840-1920. Materialet är inte heltäckande men tar upp de flesta områden som befolkades av utvandrare från Sverige. Till dessa kommer ett stort antal sökdbaser till respektive årgång av mantalsskrivningen. Merparten av dessa finns att tillgå på olika amerikanska släktforskningsföretags och organisationers hemsidor, där man antingen kan klicka in sig kostnadsfritt eller genom prenumeration få tillgång till databasernas innehåll.

De svenskamerikanska kyrkornas medlemsregistrering

1968-1985 mikrofilmades bortåt 2 000 svenskamerikanska kyrkor arkiv av dalslänningen Lennart Setterdahl, då knuten till Svenska Emigrantinstitutet i Växjö. Kyrkorna, varav många idag har upphört med sin verksamhet tillhörde lutherska Augustanasynoden, den amerikanska

missionskyrkan, baptist eller metodistsamfundet. Omfattningen av mikrofilmernas innehåll omspanner tiden från församlingens tillkomst fram till emigrationens avslutning på 1930-talet. Kopior av mikrofilmerna har levererats till Utvandrarnas Hus och kan enbart studeras i dess forskarsal. För att underlätta eftersökningen av medlemmar i de olika församlingarna har en databas över första generationens medlemmar skapats av Emigrantinstitutets frivillige medarbetare Bertil Grundström i Tranås. Han har också donerat persondatabasen till Utvandrarnas Hus i Växjö.

Emigranternas erfarenhet av den svenska folkkyrkan och dess dominans var varierande. De flesta var allmänt religiösa och knappast ifrågasättande kyrkans roll, andra starkt engagerade i den framväxande frikyrkorörelsen, en tredje grupp av avvisande fritänkare som absolut inte ville ha med kyrkan att göra. Ett statskyrkosystem likt det i hemlandet var uteslutet i det nya landet. Att det trots dessa stämningar ändå blev en så omfattande kyrkobilddning kan säkert tillskrivas det faktum att emi-

granterna behövde organisationer som höll dem samman i en främmande och ibland utsatt miljö. Antingen man bodde på landsbygd eller i städer behövdes gemenskap och sociala kontakter med andra landsmän. Kyrkor och andra etniskt uppbyggda organisationer blev därför en språngbräda ut i en större social samhällsgemenskap.

Ur den svenska emigrantgruppen på ca. 1.2 miljoner anslöt sig drygt 40 % eller ca. 0.5 miljoner till olika kyrkliga församlingar. Medlemskapet var något större på landsbygden, något mindre i städerna. I motsats till förhållandena i dåtidens Sverige var tillkomsten av kyrkor en frivillig angelägenhet som man själv måste ta initiativ till och genom kollekt och gåvor stödd. Trots den begränsade anslutningen som följer av detta "frikyrkosystem" vill jag nog påstå att kyrkornas medlemslängder kvalitativt och innehållsmässigt är i särklass. De äldsta lutherska församlingarna var i regel grundade av utvandrade svenska präster som tagit med sig kyrkobokföringens traditioner från hemlandet. Medlemslängderna är därför

betydligt mera precisa beträffande den svenska bakgrunden än exempelvis nämna federala och delstatliga källserier. Bl.a. anges i medlemslängderna födelseförsamling, födelselän, in- och utflyttningar. Eftersom barnen och även efterföljande generationer förblev medlemmar i sina respektive kyrkor och samfund finns det stora möjligheter att även spåra emigranternas sentida ättlingar. Förutom medlemslängder innehåller mikrofilmerna kyrkornas olika protokollserier, som tar upp församlingens inre liv och verksamhet, ministeriala längder över födda, vigda, döpta och döda, flyttningsslängder m.m. Församlingarnas egen historia finns också dokumenterade i en serie kyrkosmåtryck som finns i biblioteket och som du också kan be att få titta på i samband med ditt besök i Växjö.

Lars-Göran Johansson var verksam 1973-2002 som arkivarie vid Svenska Emigrantinstitutet, därefter arkivarie vid Polismyndigheten i Västra Götaland

Tullhuset Göteborg, genom vilket alla emigranter passerade på sin väg från Sverige. Okänt årtal, troligen slutet av 1800-talet (tillhör Forskningsprojektet Göteborgs-Emigranten)

Slagfärdiga lantmätare och rimmande simmare

Profiler i släkten Löhr

Av Sven-Arne Svensson

*Första delen av artikeln publicerades
tidningen Släktdata 1-2005*

Lantmätaren som blev avsatt

Daniel Georg Löhr, Hugo Fredriks son, föddes 1816 i Veinge och växte upp i Halmstad. Han gick i faderns fotspår och nådde graden vice kommissionslantmätare. Efter att ha tagit sin examen och fått sitt förordnande gifte han sig 1842 i Halmstad med Charlotta Fredrika Nordenberg. Hon var född 1821 i Göteborg som dotter till ogifta pigan Anna Lovisa Apeltgren blev fosterbarn hos sockerbagaren Jan Gustaf Nordenberg och hans hustru Fredrika Kyhle. Familjen, som inte hade några egna barn, flyttade till Halmstad 1825. Jan Gustaf dog efter ett par år, och Charlotta växte upp tillsammans med sin fostermor.

Daniel och Charlotta var bosatta på no 136, södra roten. Här föddes deras två äldsta barn. Flyttningslängder eller kyrkböcker har inte lyckats avslöja vart familjen sedan tog vägen. När de några år senare återfinns bosatta i Kungsbacka, har de ytterligare tre barn. I Kungsbacka föddes tre barn, och så småningom fick de sitt yngsta barn i Gunnarp.

I än högre grad än fadern kom Daniel Löhr att drabbas av yrkets avigsidor. Han hade inte bara konflikter med tredskande bonder, utan stämades även av myndigheterna inför tinget för bristande leverans av skifteshandlingar. Efter en flerårig process resulterade detta i mycket kännbara extra utgifter. Liksom sin far tog han sig rätten att använda käppen som argument. Detta fick en Munkabyggetbo känna på 1851

efter att ha opponerat sig mot att tre söndagar i rad ha fått vara handräckningshjälp åt lantmätaren. Processen blev mycket dyrbar för Daniel Löhr, och 1852 återtog hans förordnande. Han var då bosatt i Kungsbacka.

Ett flertal tvistemål, även till synes orimliga, drogs nu inför tinget. Byamannen i Trulstorp klagade 1855 på en felaktig utstakning, som skett 1842. Löhr beklagade sig över att det fordrades av honom att rekonstruera det som skett tretton år tidigare, helst

varandra för familjen Löhr. Vintern 1864 drucknade den sextonårige sonen Carl, och samma år avsattes formellt Daniel Löhr som lantmätare. Officiell motivering: "Tredska att ej aflämna dagbok". Även han slutade sitt liv i Fegensjön, där han drucknade sommaren 1866.

Efter Daniels död flyttade änkan Charlotta till Halmstad med sex ännu inte utflugna barn. Den yngste, döpt till Carl Johan Mauritz men alltid kallad Janne, var bara två år gammal. Charlotta försörjde sig och sina barn genom sy- och broderiarbeten, och i små annonser erbjöd hon stadens damer sina tjänster med finare handarbeten. Trots mycket små inkomster (hon betecknas i en husförhörlängd som utfattig), lyckades hon på detta sätt även bekosta sina båda yngsta söners studier i stadens läroverk.

Charlotta avled dagen före nyårsafton 1897. Hon begrovs inte i Halmstad, utan hennes stoft fördes till Långaryd, där hennes dotter Olga bodde. Till hennes begravning hade sonen Hugo Fredrik skrivit en lång dikt, som inleddes med följande strof:

Charlotta Fredrika Löhr (1821-1897), änka efter lantmätaren Daniel Löhr. Hon bodde med sina barn i det kvarter, där rådhuset nu ligger.

som ingen av motparten var med den gången. Det hjälpte inte, och Löhr fick betala 26 riksdaler i böter.

Daniel Löhrs ekonomi blev efter hand helt undergrävd, och 1860 försåldes den gård han ägde i Edensberga exekutivt. Året innan hade han flyttat från Kungsbacka och blivit arrendator på den lilla gården Åminnet i Joarsbo. Den ligger i Gunnarps socken i Halland intill sjön Fegen. Olyckorna följde nu på

*Moder hulda, moder ömma!
Slutad är din jordlifsstrid.
Uti grafvens mörka gömma
har ditt stoft fått trygg-ad frid.
Ja, ditt griftebo
hyser ostörd ro.
Allt bekymmer, allt elände
nu omsider nått en ände.*

*artikeln fortsätter i nästa nummer
av Släktdata*

Vårmetet 2005

Lördagen den 19 mars hölls föreningens vårmöte. Lokal för mötet var Emigranternas Hus. Till mötesordförande valdes Christer Engstrand och till sekreterare för mötet valdes Lars Hellgren.

Efter att ha hälsat deltagarna välkomna och konstaterat att det var många som hörsammat kallelsen påpekade ordföranden dels att mötet lagts en månad tidigare än som hittills brukats för att inte vårarbeten skulle hindra deltagandet och dels att årets tema för Släktforskar dagarna, nämligen emigrationen, inspirerat till valet av lokal. Frågan om mötet utlysts på stadseenligt sätt besvarades med ja. Därefter godkändes dagordningen.

Sedan var det dags för personvalen för det kommande verksamhetsåret, vilket börjar vid halvårsskiftet.

Föreningsordförande väljs på ett år och Christer omvaldes till denna befattning.

Av de två avgående styrelsemedlemmarna hade Gösta Dryselius avböjt omval. Som ersättare för Gösta valdes Lennart Larsson. Björn Jönsson som också var avgående omvaldes. Styrelseledamöter väljs för två år.

Styrelsesuppleanter väljs på ett år och av de avgående hade Eva Holmén avböjt omval medan Håkan

Hansson omvaldes. Som ersättare för Eva valdes Bibbi Karlsson Arvhede.

Revisorer och revisorssuppleant väljs för ett år. Hans Hjortsjö omvaldes och Sven-Gustav Nilsson, som avböjt omval på grund av hälsoskäl, ersattes av Inger Samuelsson, som hittills varit revisorssuppleant. Som ersättare för henne valdes Mårten Sjöbris.

Inga motioner hade inkommit.

Därmed var den formella delen av mötet klar och Christer förklarade mötet avslutat.

Nu vidtog istället information och svar på diverse frågor. Christer började med att redogöra för hur det går med planerna på en nättidning. Styrelsen är enig om att detta bör genomföras. Anledningen är att kostnaden för tidningen sjunker avsevärt, distributionen förenklas och blir snabbare samt att bilder i färg blir möjliga. Mm mm. Tidpunkt för start är inte fastställd men det anses vara lämpligt att börja med första numret för året då medlemsavgiften betalas. Detta på grund av att en differentiering av medlemsavgiften är trolig beroende av om man väljer nätupplaga eller pappersupplaga.

Sedan informerades om släktforskar dagarna. Vår förening skall visa upp sig tydligare än förut. I Östersund hade vi en modul mon-

terityta, i år skall vi ha två moduler. Inger Drott och Björn Jönsson skall ansvara för vår monter. Arbetet med planeringen för släktforskar dagarna i sin helhet pågår. Bokningssida finns på nätet. 70 montrar planeras att finnas och förhoppningen är att alla går åt. I Östersund fanns det 40 montrar.

Allan Palmgren avgår som registransvarig efter cirka 15 år. Håkan Hansson kommer att ersätta honom. Allan avgår med ålderns rätt och han avtackades av Christer med en bok. Det konstaterades att Allans insatser med detta arbete inte kan överskattas.

Gösta avgick som kassör, också han efter cirka 15 år. Även han avtackades av Christer med en bok. Gösta har förutom sysslan som kassör ansvarat för distributionen av vår tidning. Även hans insats kommer att bli svårt att ersätta.

Christer berättade sedan om överenskommelsen med Sotenäs Personhistoriska Förening om samarbete med konvertering av de rekonstruerade 216.000 poster som denna förening skapat. Efter konvertering till Excel-format kommer dessa poster att finnas med på Släktdatas CD. Lennart Johansson, som är medlem i båda föreningarna har varit förmedlande länk och håller i samarbetet. Mats-Olof Sander är ovärderlig specialist i detta arbete.

Nils Marelius berättade att Kville och Orust (Tegneby) arbetar med motsvarande rekonstruktioner av brunna kyrkböcker. Förhoppningsvis kan även dessa i framtiden bli samarbetspartners på liknande sätt som Sotenäs.

En diskussion initierades av Nils om önskemålet att ett register över existerande register skapas. Detta för att undvika dubbelarbete. Vem som kan göra detta är oklart. Eventuellt kan ett begränsat sådant register läggas på Släktdatas hemsida.

Släktdata har tillsammans med några andra föreningar nominerat Martin Persson till Örnbergspri-set. Detta för hans stora insatser för digitaliseringen av kyrkböcker.

Deltagande medlemmar vid vårmötet 2005

Årets Örnborgare

Martin Pehrson får Victor Örnborgs pris för sina förtjänstfulla insatser

av Björn Jönsson, ledamot i föreningen Släktdatas styrelse.

En av föreningen Släktdatas allra flitigaste och duktigaste registrerare är Martin Pehrson från Uddevalla. Med en otrolig och glödande entusiasm har han under snart två decennier försett andra släktforskare med uppgifter från kyrkans tre ministerialböcker, födda, vigda och döda.

Martin har under hela Släktdatas 16-åriga existens levererat registerfiler kontinuerligt till Släktdata. Hittills har det blivit 25 kompletta församlingar, med vardera tre register per församling. Detta fantastiska brinnande intresse började efter Martins pensionering i början av 1980-talet. Han började som alla andra släktforskare med att undersöka sina och hustruns anförändringar.

Men med tiden blev materialet svårt att hålla reda på, varefter en viss avmattning skedde. Men 1987 hände det - han var på en demonstration i Vänersborg som visade hur man kunde använda en dator till både nytta och nöje. Direkt åkte han till Göteborg och köpte sin första dator, en enkel lågpresterande dator med en på den tiden modern hårddisk. En stor investering på 16000 kronor blev startskottet, därefter har han både köpt och skrotat ett antal datorer, skrivare och kopiatorer.

För att åstadkomma en bra miljö har han inrett ett specialrum för ändamålet med egentillverkade möbler och finesser. Väggarna är fyllda med hyllor, pärmar och underlag från alla hans delprojekt. Vi kan dock avslöja att Martin arbetade under hela sitt yrkesverksamma liv inom tryckeribranschen, vilket väl passade in när registreringsivern satte fart.

För att klara svårtolkade prästanteckningar eller tyda lokala ortsnamn har han under årens lopp funnit ett antal arbetssätt som tydligt fungerar alldeles

Årets pristagare Martin Pehrson i sin forskarlämma

utmärkt. Martin skriver för hand ner alla poster i nummerade kollegieblock, femtio åt gången. Om tveksamheter uppstår vid tolkningen sätter han en röd prick i marginalen. När de femtio posterna är skrivna går han alltid tillbaka och kontrollerar där tveksamhet rådde. Ibland kan det bli åtskilliga 50-poster innan den röda prickens tas bort. När Martin påbörjar en ny församling går han alltid först igenom de lokala ortnamnslistorna som för de mesta finns i ministerialböckerna, kompletteras med övriga ortnamnsböcker som finns utgivna. Bilden måste vara klar innan avskrivningen påbörjas.

När alla poster är avskrivna påbörjas registreringen i datorn. Blad för blad sätter han upp på en finurlig konstruerad avläsare med en radlinjal. Här gäller att inte missa någon rad.

QA för DOS är programmet som gäller. Det tar ca 1 år att skriva av och registrera ca 20000 poster och hittills har Martin skrivit av lite över 243000 poster och registrerat ca 210000 poster. Samtliga poster har fortlöpande överlämnats till föreningen Släktdata, som lagt ut hela materialet på Internet, fritt nedladdningsbart för andra släktforskare.

Tyvärr har Martin haft problem med det ena ögat alltsedan registreringen startade på 1980-talet, men detta har inte föranelett att han har skjutit upp sina registreringsplaner. Nej då, säger Martin, som på försommaren fyllde 88 år. I våras blev han opererad i ögat, så nu är allt härligt igen. Tyvärr börjar skrivhanden att strejka ibland men på tur står församlingarna Ödskölt, Ör och Varv att registreras. Det är ytterligare 31000 poster som noggrant skall läsas, handskrivas och registreras.

-Därefter får vi se, säger Martin.

Hans stora insatser kommer att belönas under Släktdagarna i Göteborg i augusti, då Martin kommer att hyllas för sin insats och han kommer då att få Victor Örnborgs pris på 10000 kr.

Dessutom blir han hedersmedlem i föreningen Släktdata.

Vi kan bara säga Grattis Martin!, för en enorm, enastående och tacksam insats för alla släktforskare runt om i Sverige och för föreningen Släktdata.

TACK !

Nya register i Släktdatas arkiv

Register som tillkommit eller förändrats sedan Släktdata Nr 1 2005 trycktes.

Församling	Län	Bok	Period	Antal tot.	Antal nya	Registrerat av	SCB-Filnamn	Kod	Anm
Botilsäter	S	Födda	1748-1772	409		Mats-Olof Sander	BOTIL-F	178504	
Kungs- hamn	O	Födda	1785-1872 1900-1920	2.003 2.257	2.003 2.257	Håkan Andersson	KUHAM-F1 KUHAM-F5	142701	
Längnum	R	Vigda	1721-1810	120	120	Åke Johansson	LANGNUM-V1	160211	
Uddevalla	O	Döda	1775-1795	3.132	3.132	Henny&Wilhelm Ängemark	UDDEV-D4	148501	
Hede	O	Födda	1898-1920	628	628	Håkan Andersson	HEDE-F2	143006	
Hede	O	Döda	1861-1920	1.467	1.467	Håkan Andersson	HEDE-D2	143006	
Bärfendal	O	Födda	1657-1897	5.458	5.458	Martin Pehrsson	BARFE-F3	143004	R
Tossene	O	Födda	1658-17..	6.500	6.500	Martin Pehrsson	TOSSE-F3	142706	R
Tossene	O	Födda	17.. - 1818	6.500	6.500	Martin Pehrsson	TOSSE-F4	142706	R
Tossene	O	Födda	1818-1844	6.500	6.500	Martin Pehrsson	TOSSE-F5	142706	R
Tossene	O	Födda	1844-1863	6.500	6.500	Martin Pehrsson	TOSSE-F6	142706	R
Tossene	O	Födda	1863-1879	6.500	6.500	Martin Pehrsson	TOSSE-F7	142706	R
Tossene	O	Födda	1879-1898	5.660	5.660	Martin Pehrsson	TOSSE-F5	142706	R
Askum	O	Födda	1658-1779	7.000	7.000	Martin Pehrsson	ASKUM-F4	142703	R
Askum	O	Födda	1779-1829	7.001	7.001	Martin Pehrsson	ASKUM-F5	142703	R
Askum	O	Födda	1829-1859	7.001	7.001	Martin Pehrsson	ASKUM-F6	142703	R
Askum	O	Födda	1859-1879	7.000	7.000	Martin Pehrsson	ASKUM-F7	142703	R
Askum	O	Födda	1879-1899	7.000	7.000	Martin Pehrsson	ASKUM-F8	142703	R
Kungs- hamn	O	Födda	1658-1851 1851-1897	6.000 5.291	6.000 5.291	Martin Pehrsson	KUHAM-F6 KUHAM-F7	142701	R
Kungs- lena	R	Födda	1787-1920	3.286		Martin Pehrsson	KUNGSL-F1	168519	
Bärfendal	O	Döda	1660-1883	1.562	1.562	Martin Pehrsson	BARFE-D2	143004	R
Tossene	O	Döda	1658-1964	5.576	5.576	Martin Pehrsson	TOSSE-D2	142706	R
Kungs- hamn	O	Döda	1658-1915	1.707	1.707	Martin Pehrsson	KUHAM-D3	142701	R
Bärfendal	O	Vigda	1627-1897	1.954	1.954	Martin Pehrsson	BARFE-V2	143004	R
Tossene	O	Vigda	1627-1897	7.000	7.000	Martin Pehrsson	TOSSE-V2	142706	R
Tossene	O	Vigda	1627-1909	4.861	4.861	Martin Pehrsson	TOSSE-V3	142706	R
Askum	O	Vigda	1627-1897	6.000	6.000	Martin Pehrsson	ASKUM-V2	142703	R
Askum	O	Vigda	1627-1899	5.015	5.015	Martin Pehrsson	ASKUM-V3	142703	R
Kungs- hamn	O	Vigda	1627-1897	3.796	3.796	Martin Pehrsson	KUHAM-V3	142701	R
Väse	S	Födda	1678-1699	1.022	1.022	Lars Larsson	VASE-F1	178004	
Väse	S	Födda	1700-1717	1.047	1.047	Lars Larsson	VASE-F2	178004	
Väse	S	Vigda	1683-1732	790	790	Lars Larsson	VASE-V1	178004	
Ullared	N	Födda	1688-1934	3.629	3.629	Börje Angelstrand	ULLARED-F1	138223	
Ullared	N	Döda	1688-1932	2.682	2.682	Börje Angelstrand	ULLARED-D1	138223	

R = Rekonstruerat arkiv, fler nya register på Släktdatas Internetsida www.slaktdata.org

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning
återsändes försändelsen med
den nya adressen angiven.

Välkommen till FÖRENINGEN SLÄKTDATAs Höstprogram**Föreningen Släktdatas höstmöte
lördagen den 15 oktober 2005 kl. 11.00**

Plats: Emigranternas hus, Packhusplatsen 7, Göteborg

Program: Föreningsmöte följt av föredrag av Charlotte Börjesson om en släktforskarresa till USA.

Läs mer om programmet i nästa nummer av tidningen.

**ALINGSÅS SLÄKTFORSKARFÖRENING
Höstprogram 2004**

Förhandsanmälan, till:
John Hedvall, tel. 0322-158 11
E-post: john.hedvall@swipnet.se

Övrig information:
Föreningens hemsida,
<http://hem.passagen.se/asf1989/>

Lördag 20 augusti kl. 14.00 - 17.00

SÖK DINA RÖTTER

Hembygdsgården i Ruus – Långared.

Har du dina rötter i Långared med omnejd och vill börja släktforska. Visning och information för nybörjaren, m.m. Samarbete med Långareds hembygdsförening.

Plats: Ruus – Långared.

Fredag 26 – Söndag 28 augusti

**Alingsås släktforskarförening finns representerade på
SLÄKTFORSKARFÖRBUNDETS RIKSSTÄMMA i
Göteborg.**

Plats: Kronhusbodarna och Stadsmuseet
www.genealogi.se/forbund/gbg2005

Måndag 5 september kl. 18.00

HUR BÖRJAR JAG SLÄKTFORSKA?

Öppet hus med Alingsås släktforskarförening
Visning och information av faktaböcker, kataloger, data,
läsning av mikrokort.

Plats: Alingsås Kulturhus

Torsdag 15 september kl. 19.00

FÖREDRAG AV RUNE TORSTENSON från Floby.

VILLHELM von SALTZBURG.

En invandrad alingsåsare.

Inträde 40 kr.

Plats Brunnsgården, Alingsås

Tisdag 20 september kl. 18.00

**STUDIEBESÖK PÅ EMIGRANTERNAS HUS
i Göteborg.**

Följ med och sök efter dina utvandrade släktingar.

Plats: Packhusplatsen 7, Göteborg

(Samma hus som casinot)

Inträde 40 kr.

Förhandsanmälan, se ovan.

Måndag 26 september kl. 16.00 - 19.30

SLÄKTFORSKARHJÄLP

Du som är nybörjare och vill ha hjälp med din släktforskning,
eller du som hållit på ett tag men kört fast. Kom till bibliote-
kets forskarum så skall vi försöka lösa problemen. Du som
inte är medlem men tänker bli, är också välkommen.

Förhandsanmälan se ovan.

Plats: Alingsås Kulturhus/biblioteket

Onsdag 5 oktober kl. 18.30

CAFÈKVÄLL – Skivor till kaffet

Förutom kaffe och trevlig samvaro finns det möjlighet att
leta bland föreningens CD-skivor.

Mängder av uppgifter om emigranter, soldater, folkräkning
1890, 1970, 1980 m.m. Bra tillfälle för nya medlemmar att
knyta kontakter.

Plats: Brunnsgården, Alingsås